

BOFORS K-34 JA 37 K 36

Kolmekymmentäluvulle tullessa Suomessa oli nukuttu Ruususenunta, oltiin laiminlyöty panssarintorjunta kokonaan. Vuonna 1932 Neuvostoliiton panssariaseen tullessa julki, herättiin meilläkin varojen puitteissa kehittämään puuttuvaa asehaaraa. Monien mietintöjen ja suunnitteluiden pohjalta pst-toimikunta esitti vuonna 1935 37 mm kanuunaa pääaseeksi, mikä hyväksyttiin, kuten myös monissa muissa Euroopan maissa samaan aikaan kyseinen kaliiberi tuli käyttöön.

Ruotsalainen Bofors oli maailman johtavimpia asekehittelyssä 1920-30-luvulla, niin myös he kehittivät panssarintorjuntatykkiä, ja vuonna 1932 prototyyppi oli valmis. Aseen kehitystyö jatkui, kunnes se oli lopullisesti valmis vuonna 1934, ja niin tykki sai mallinimekseen 37mm K-34 Panssarvärnskanon.

Puolustusvoimat hyväksyivät lokakuussa 1936 Boforsin 37 K-34 Suomen armeijan hyökkäysvaurun torjuntakanuunaksi. Puolustusministeriömme teki Boforsin kanssa tammikuun alussa vuonna 1937 lisenssisopimuksen kotimaiselta mallimerkinnältään 37 K 36 olevan kanuunan tuotannon aloittamisesta, mutta Suomessa ei ollut kuitenkaan resursseja aloittaa omaa tehokasta tuotantoa heti, joten tykkejä tilattiin Ruotsista.

Talvisodan alkuun mennessä Ruotsista saapui 48 kpl tykkiä 37 K 34, kun lisäksi Tampella ennätti valmistamaan 18 kpl tilatusta 100 tykistä ja 1.6.1938 toimintansa aloittanut VTT puolestaan ennätti valmistamaan 32 kanuunaa 37 K 36 tilatusta 50 kpl:sta, joten Talvisodan alussa joukoillamme oli käytössä 98 kpl 37 mm:n pst-tykkejä. (Oli myös lisänä rintamalle viety 14 kpl vanhoja venä-

läisiä 20 mm Obunofeja, joilla ei ollut juurikaan taisteluarvoa)

Ammuksia oli kauppojen yhteydessä saatu Boforsilta 32 000 laukausta. VTT ja Oy Ammus vasta puolestaan aloittelivat omaa tuotantoaan alkuvuodesta 1939 ja saman vuoden aikana valmistui vaatimattomat 1680 kpl kotimaisia laukauksia VTT:ltä. Jatkosodassa oma teollisuus kattoi suurimman osan ammuskulutuksestamme. Boforsin 37 mm ammus oli oma konstruktionsa muistuttaen hieman saksalaista, mutta hylsy oli 28 mm pidempi.

Mannerheim kehotti 2.12.1939 sotatarviketeollisuutta työskentelemään ympärivuorokautisesti, siis YH:n aikanaan ei oltu Suomessa herätty vielä siihen tosiasiaan, että sota on jo ovelta.

Talvisodassa menetettiin kohtuuttoman paljon Boforseja: 60 kpl. Tämä johtui siitä, että tykit joutuivat operoimaan vihollisen panssarien ja tykistötulen välittömässä vaikutuksessa, johtuen lähitorjuntaan tarkoitettujen panssarintorjunta-aseiden puutteesta.

Talvisodan aikana joulukuulta huhtikuulle valmistui kotimaassa 160 tykkiä. Kun Ruotsista saatiin vielä sodan aikana 66 tykkiä ja 20 tykkiä tuli ruotsalaisten vapaaehtoisten mukana maahamme, oli Boforsien määrä kohonnut jo tappioiden jälkeen 266 tykkiin.

Sodan päätyttyä Ruotsi halusi mieluummin maksamattomia tykkejään takaisin, kuin että Suomi olisi ne maksanut. Ruotsalaisilla kyti aiheellisena pelkona mahdollinen Saksan invaasio. Tykkejä palautettiin Ruotsiin Talvisodan jälkeen siten, että maassamme oli toukokuulla 1940 25 kpl K-34:siä.

Tykkien osien valmistus jakautui siten, että alussa osia tilattiin Ruotsista ja Saksasta. Pyörät, alustan ja asekilven valmisti Christon-Vulcan. Myöhemmin tykinputkien aihiot toimitti Lokomo. Kaikkiaan kotimainen tuotanto oli vuosina 1939 – 1941 356 kpl 37 K 36:sta

37 K 36 oli tehokas kaikkiin Neuvostoliiton Talvisodan aikaisiin panssarivaunuihin. Tavanomaisin ampumaetäisyys oli 400-600 m, ennätyksenä oli kuitenkin Laatokan jäälle lähes 2000 m:n etäisyydeltä tuhottu T-37. Talvisodan ehdottomasti tehokkain panssarintorjunta ase oli 37 K 36, josta mainitaan mm. epävirallisena ennätyksenä res.vänr. Toivo Kauston 4.Er.Pst.Komppanian tykin tuhonneen 57 vihollisen panssarivaunua Itä-Lemetin mottiin.

Tykkiä valmistettiin myös Puolasassa lisenssillä mallimerkinnältään Armata przeciwpancerna wz.36. Suomi sai ostaa Unkarista 10 kpl puolalaisvalmisteisia tykkejä Talvisodan aikana, mutta nekin jäivät Saksan satamiin sodan ajaksi, kuten moni muukin sotamateriaali. Saksan varikoista Suomi sai sittemmin ostaa lisäksi 20 puolalaista alkuperää olevaa tykkiä välirauhan aikana, mikä saksalaiselta mallimerkinnältään oli 3.7cm PaK 36(p).

TEKNISET TIEDOT

Bofors 37mm Panssarintorjuntakanuuna:

Tykissä oli puoliautomaattinen kiilalukko, nestehidastin ja jousipalautin.

Putkikaliiberi: L45 ”166,5 cm”

Kuivapaino: 370 kg

Asekilven paksuus: 4-5 mm

Ammuksen lähtönopeus: 800-830 m/s

Ruutilataus: 195g.
Kantama: 4000 - 7000 m
Koro -10 - +25°
Sivusuuntaus 25°

Hylsyn mitat:
Hylsynsuu 38,1 mm
Hylsyn pituus 258 mm
Kantaosa 50 mm-56,2 mm

Tulinopeus:
Tykillä voitiin ampua tarkasti noin 12 tähdätyä laukausta minuutissa.

Läpäisy 60° kulmalla

Etäisyys	mm
300m	40
457m	33
600m	30
900m	20
1000m	20
1200m	15

Ammukset: Valojuova panssari-kranaatti, sirpalekranaatti ja fosforikranaatti, jota valmistettiin erä Jatkosodan aikana.

Panssarivalojuova-ammus m/34:

Paino:

- Panssariammus 1,45 ja 2,0 kg
- Ontelokranaatti 0,70 kg

Maksimikantama: 6500 m

Jatkosodan alussa oli vihollisen vaunukalustoon tulleet KV-1 ja T-34 -tyyppiset modernimmat vaunut, jotka aiheuttivat saksalaisille ongelmia, niin kuin myös suomalaisille tykkimiehille. Pian nämä kevyet tykit olivat panssarintorjuntaan hyödyttöminä vedetty jalkaväen tulitukiaseiksi, sitä mu-

kaa kun maahan saatiin Saksasta suurempi kaliiberisia tykkejä.

Kuitenkin varikoilla Boforsit odottivat sodan jälkeen rannikkojoukoille varattuna liikekannallepanoa aina vuoteen 1986 asti, jonka jälkeen ne poistettiin lopullisesti käytöstä täysinpalvelleina.

Saksalaisesta aikalaisestaan Boforssi poikkesi selkeimmin asekilven osalta. Kun saksalaisessa tykissä asekilpi suojasi myös sivusuunnassa, niin Boforsissa ei näin ollut, mikä lisäsi suotta tappiotilastoja sitten sotatoimissa.

Ruotsissa valmistetuissa kanuunoissa oli vuodesta 1938 alkaen asekilven ylälaita muodoltaan epäsäännöllinen (malli 37 K-34F), mikä auttoi asean maastouttamista, kun säännöllinen muotohan helpommin paljastaa kohteen viholliselle kuin epäsäännöllinen.

Bofors toimitti K-34:siä Puolaan, Tanskaan, Englantiin, Romaniaan, Jugoslaviaan ja Turkkiin. Mainitakoon että englantilaiset käyttivät sotatoimissa ilmeisesti vain Afrikassa Boforsejaan mm. Tobrukissa.

Seuraavassa numerossa jatkamme venäläisen ns. piiskatykin historialla.

Kranaatin pohjassa näkyy valojuovakapseli

Ruotsalainen Bofors Jatkosodan talvisissa oloissa

Valojuova-panssarilaukaus

Puolassa valmistetut oli leimattu Puolan vaakunalla lukon päältä.